

Grondwettelijk Hof

**PERSBERICHT
ARREST 134/2022**

In zoverre zij zonder onderscheid elke miskenning van de voorwaarden en procedures die bij de toepassing van euthanasie moeten worden nageleefd kwalificeert als 'gifmoord', is de euthanasiewet ongrondwettig

Het Hof wordt ondervraagd over de grondwettigheid van artikel 3 van de wet van 28 mei 2002 « betreffende de euthanasie ». Krachtens die bepaling pleegt een arts die euthanasie toepast, geen misdrijf wanneer de in die bepaling bedoelde omstandigheden én de voorwaarden en procedures van die wet zijn nageleefd. Het Hof moet nagaan of die bepaling bestaanbaar is met het gelijkheids- en niet-discriminatiebeginsel, in zoverre zij een inbreuk op een louter procedurele voorwaarde, zoals bijvoorbeeld de melding aan de Federale Controle- en Evaluatiecommissie, op gelijke wijze behandelt als een inbreuk op een grondvoorwaarde van de euthanasie, zoals bijvoorbeeld de voorwaarde van het aanhoudend en ondraaglijk fysiek of psychisch lijden. Het Hof oordeelt dat de wetgever alle voorwaarden en procedures vermeld in die wet als essentieel beschouwt en dat hij de overtreding ervan strafbaar stelt. Volgens het Hof is de toepassing van één en dezelfde strafbaarstelling, namelijk de kwalificatie als 'gifmoord', op elke miskenning van die voorwaarden en procedures, ongeacht de zwaarwichtigheid daarvan, evenwel niet redelijk verantwoord.

1. Context van de zaak

De prejudiciële vraag heeft betrekking op artikel 3 van de wet van 28 mei 2002 « betreffende de euthanasie » (afgekort: de wet van 28 mei 2002). Krachtens de eerste paragraaf daarvan pleegt een arts die euthanasie toepast, geen misdrijf wanneer de in die bepaling bedoelde omstandigheden én de voorwaarden en procedures van die wet zijn nageleefd.

De Rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, afdeling Dendermonde moet oordelen over een burgerlijke aansprakelijkheidsvordering tegen een arts die bij de uitvoering van een euthanasie bepaalde voorschriften van de wet van 28 mei 2002 niet zou hebben nageleefd. Volgens de rechtbank leidt de overtreding van om het even welke voorwaarde of procedure uit die wet ertoe dat de betrokken arts strafbaar is op grond van artikel 397 van het Strafwetboek, dat het misdrijf « doodslag door vergiftiging » bestraft met levenslange opsluiting als maximumstraf.

Hierop beslist de rechtbank om het Hof te ondervragen over de bestaanbaarheid van artikel 3 van de wet van 28 mei 2002 met het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie (zoals gewaarborgd in de artikelen 10 en 11 van de Grondwet), in zoverre het een inbreuk op een louter procedurele voorwaarde, zoals bijvoorbeeld de melding aan de Federale Controle- en Evaluatiecommissie, op gelijke wijze behandelt als een inbreuk op een grondvoorwaarde voor

de euthanasie, zoals bijvoorbeeld de voorwaarde van het aanhoudend en ondraaglijk fysiek of psychisch lijden.

2. Onderzoek door het Hof

Het Hof verwijst ten eerste naar de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, waaruit blijkt dat de nationale autoriteiten over een ruime beoordelingsmarge beschikken wanneer zij ethische kwesties zoals euthanasie regelen. Het Hof wijst er echter op dat de wetgever de verplichting heeft om te voorzien in doeltreffende waarborgen ter voorkoming van misbruiken bij het toepassen van euthanasie.

Het Hof stelt vast dat de betrokken bepaling aan de ene kant grondvoorwaarden bevat waaraan de euthanasie moet voldoen. Die grondvoorwaarden hebben betrekking op de medische toestand van de patiënt, zoals bijvoorbeeld het voorhanden zijn van een aanhoudend en ondraaglijk fysiek of psychisch lijden, maar ook op zijn hoedanigheid en op de inhoud van het verzoek tot euthanasie.

Aan de andere kant vereist de betrokken bepaling ook dat bij de toepassing van de euthanasie « de in de wet voorgeschreven voorwaarden en procedures » werden nageleefd.

Volgens het Hof slaat dit begrip ten eerste op procedurele voorwaarden die de arts bijvoorbeeld verplichten om de patiënt in te lichten over zijn gezondheidstoestand en zijn levensverwachting en om met hem te overleggen over zijn verzoek tot euthanasie en over de eventueel nog resterende therapeutische mogelijkheden en hun gevolgen. Volgens het Hof houden die procedurele voorwaarden nauw verband met de grondvoorwaarden, omdat zij de betrokken arts moeten toelaten zich ervan te verzekeren dat die grondvoorwaarden zijn vervuld.

Daarnaast zijn er ook een aantal zuiver vormelijke voorwaarden en procedures. Zo moet het verzoek tot euthanasie schriftelijk worden ingediend, moet het worden opgetekend in het medisch dossier van de patiënt en moeten er gegevens worden bezorgd aan de Federale Controle- en Evaluatiecommissie. Die voorschriften zijn in de eerste plaats bedoeld om een controle mogelijk te maken van de concrete omstandigheden waarin de euthanasie werd toegepast.

Het Hof leidt uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 28 mei 2002 af dat de wetgever bewust ervoor heeft gekozen om niet te voorzien in een afzonderlijke strafbaarstelling, met een specifieke strafmaat, in geval van niet-naleving van de voorwaarden en procedures die geen grondvoorwaarden van de euthanasie zijn. De wetgever was van mening dat al die voorwaarden en procedures essentieel zijn.

Het Hof beoordeelt die opvatting als legitiem en oordeelt dat de wetgever dan ook de overtreding van om het even welke voorwaarde of procedure vervat in de wet van 28 mei 2002 strafbaar mag stellen. Maar dit neemt niet weg dat die voorwaarden en procedures, wat de aard en de doelstelling ervan betreft, wezenlijk van elkaar kunnen verschillen. De toepassing van één en dezelfde strafbaarstelling op elke miskennis van de voorwaarden en procedures van de wet van 28 mei 2002, andere dan de grondvoorwaarden, ongeacht de zwaarwichtigheid daarvan, is dan ook niet redelijk verantwoord.

Artikel 3 van de wet van 28 mei 2002 schendt bijgevolg de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre het tot gevolg kan hebben dat elke miskennis van de voorwaarden en procedures

van de wet van 28 mei 2002, andere dan de grondvoorwaarden, aanleiding kan geven tot één en dezelfde straf.

3. Besluit

Het Hof besluit dat artikel 3 van de wet van 28 mei 2002 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, in zoverre die bepaling tot gevolg kan hebben dat elke miskennis van de voorwaarden en procedures van de wet van 28 mei 2002, andere dan de grondvoorwaarden, op dezelfde wijze strafbaar is op grond van de kwalificatie 'gifmoord'.

Het Grondwettelijk Hof is het rechtscollege dat waakt over de inachtneming van de Grondwet door de verschillende wetgevers in België. Het Hof kan wetten, decreten en ordonnanties vernietigen, ongrondwettig verklaren en schorsen wegens schending van een fundamenteel grondrecht of een bevoegdheidverdelende regel.

Dit persbericht, opgesteld door de cel "media" van het Hof, bindt het Grondwettelijk Hof niet. De [tekst van het arrest](#) is te vinden op de webstek van het Grondwettelijk Hof.

Contactpersonen voor de pers : [Sarah Lambrecht](#) | 02/500.12.83 | [Frank Meersschaut](#) | 0475/325.218 | [Tim Souverijns](#) | 02/500.12.21

Volg het Hof via Twitter [@ConstCourtBE](#)